

muren en
orden weg-
en predi-
enwerken;
verbetering

taak aan
ze moeten
rijnde ge-
zenen schat-
ten, goede
ze daartoe
pen; naar

mogelijk,
kerkeraden
blad opge-
pri; het is
kan deze
e ervaring
nim neemt,
al komen,
le.... niet

zaarts" ge-
zel, zal ik

De M.

den oude-
alleen door
ten, welke
ngeren uit
eeuw niet

g was van
vende be-
les ging.
d uitingen,
bron voor
angeboord.
dat er in
aarschuld
er de een
rdt aange-
let telkens
en Ethisch
en zijn er,
el twistge-
ng.

e laatste
eschreven.
en, dat in
zal noodig

ng, de ge-

ne het ge-
al haakt
vreda, de
varen.

overdreven

en die ook

arin voor,
hisch-iren-
n uitlaten
toogst een

io op een

lende kerk

voorbeeld
r. Monnik.

a dit vlug-

ter de Ge-

laarin toch

at samen-

eslaagd is,

ordeel van

uitspraak.

saambin-

t verdeelt"

en heil.

de bespre-

e in onze

e gedrags-

men zich

ning, niet

erheid in

vereischte

el afhangt

van den toon. Het is niet ieder gegeven achte-
het ietwat prikkelende woord aanstonds de wel-
gemeende bedoeling te grijpen. Ieder scribent heeft
daarmee te rekenen. Ook wanneer men tegen
iemand's gevoelen ernstige bezwaren heeft, beware
men de courtoisie.

Eindelijk heeft ieder, die voor de Pers werkt,
o.i. wel toe te zien, dat zijn auteursleven niet in
critiek opgaat. Het theoretische, het bouwende dient
te overwegen. Nu is het ongetwijfeld waar, dat
wij veelszins in tegenstellingen denken. Daarom
kan uit bijna iedereen volzin critiek worden afge-
leid. Maar de opbouw mag niet uit het oog ver-
loren. Strijdschriften en strijdartikelen zijn noodig.
Alleen late men om het zwaard de troffel niet
ongebruikt.

HEPP.

Verbetering. Het is mijn gewoonte niet om
voor drukfouten in mijn stukken verbetering te
vragen, indien ik vermoed, dat de lezers zelf in de
gedachten reeds correctie hebben aangebracht. Ik
twijfel echter, of in mijn laatste artikel over „Twee-
erlei Schriftbeschuwing" het juiste voor het ver-
keerde woord gevonden zal zijn gevonden. Men leest
daar: „De Gereformeerde staat juist naar het sub-
jectieveeren, het onderwerpelijk maken, het ziele-
leven van de openbaring". Zieleleven moet
hier zijn: zielsbelevens.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De bezwaren tegen den kindertoeslag.

Onlangs werd mij de vraag gedaan, of ik in deze
rubriek eens wilde uiteenzetten, welke bezwaren
tegen het z.g.n. „kindergeld" worden ingebracht,
en hoe die bezwaren ondervangen en bestreden
kunnen worden. Nu schreef ik over deze kwestie
reeds vroeger in een ander orgaan, doch ik her-
haal hier gaarne, wat ik toen over dezen loon-
factor, waarmee thans weer in sterke mate gere-
kend wordt, opmerkte. En dan wil ik beginnen
met te herinneren, hoe op het tweede Christelijk
Sociaal Congres, in 1919 te Amsterdam gehouden,
door het Kamerlid Mr. Dr. Schokking in zijn refe-
raat over het Gezinsloot een lans is gebroken
voor het z.g.n. kindergeld. Hij ging daarbij uit
van deze grondstelling, dat het denkbeeld van ge-
zinsloot zijn grondslag vindt in de juiste gedachte,
dat het gezin de voornaamste grondvorm is van
het maatschappelijk leven, en, al moest hij er-
kennen, dat het relatieve gezinsloot niet voor alge-
meene doorvoering vatbaar is, toch aarzelde hij
niet om uit te spreken, dat het gewenscht was
in de loonsbepaling met het kindertal te rekenen,

POPULAIR-WETENSCHAPPELIJKE SCHETSEN.

De taak der Natuurwetenschap.

III.

Tot in den treure is het in onze kringen her-
haald, dat wetenschap (dat wil natuurlijk zeggen
ware wetenschap) uit moet gaan van het eenige
ware en juiste uitgangspunt, namelijk van Gods
Openbaring in de Heilige Schrift. Tot in den treure,
want inderdaad tot een droevig levenloos devies,
tot een knarsend nithangbord aan een armoedig
winkeltje is dit beziende woord ontvaard.

Meer en meer bemerkt men, dat de wezenlijke
betekenis van dit beginsel en de spankracht en
de draagwijdte niet meer worden gevoeld en door-
leefd.

Denken wij het ons nog eens in: Wetenschap,
ook natuurwetenschap, uitgaande van de Schrift,
welk een enorme taak, welk een drukkende ver-
antwoording, welk een heerlijk doel. Maar is het
mogelijk, meer nog: is het geoorloofd, dienen wij
ons af te vragen! Een der groote woorden van
de laatste helft der vorige eeuw was, dat de we-
tenschap zonder vooronderstellingen diende te wor-
den beoefend. En ware dit juist geweest, de Chris-
telijke wetenschap zou zich nooit in het openbaar
hebben mogen vertoonen, hare systemen niet mo-
gen gelijkstellen met die der „echte-wetenschap",
hare uitkomsten niet mogen voordragen; maar de
christelijke wetenschap ware niet meer dan een
knoeiende poging om de sprekende feiten der natuur
het zwijgen op te leggen, om het weten in over-
eenstemming te brengen met het geloof. Een onop-
recht, maar goed gemeend werk van onoprechte
maar goedgegeloofde mensen.

Helaas, deze meening was niet alleen de gang-
bare opinie van alle „normale" wetenschappelijke
werkers, maar leeft ook thans nog bij de ouderen
onder hen voort, en bij al hun leerlingen, welke
niet meer dan de lessen der ouderen genoten en
zich speenden van de heerlijke gaven die de mo-
derne wetenschap in de laatste decennien voort-
bracht.

Maar, hoewel voor de beoefenaars der weten-
schap minder storend, voor ons volk echter des te
grievender, woekt de boven uitgesproken gedachte
krachtig voort in half en kwart- en minder weten-
schappelijke kringen. En de Calvinistische Christe-

en dus niet alleen den gepraesteerden arbeid, doch
ook de behoeften van het gezin als factor te laten
gelden. Het Congres heeft zich met deze ziens-
wijze vereenigd, want het slot der tweede resolutie
luidt aldus: „Ook rekene zij (d.i. de Overheid), bij
de vaststelling van de loonen met de samenstel-
ling van het gezin", en dit „rekene" is niet als
een kunnen of mogen bedoeld; neen, op een op-
merking van Dr. Kromsigt, die het laatste zinnetje
wat mat vond, en als zijn meening uitsprak, dat
er van moeten sprake moest zijn, antwoordde
de voorzitter onder applaus van de vergadering,
dat de bedoeling geen andere kon zijn.

Met deze resolutie van bovengenoemd congres
zijn echter de bezwaren, die menigeen tegen het
kindergeld heeft, niet weggenomen, en deze be-
zwaren komen ongereed hierop neer. In de eerste
plaats beweert men, dat wanneer bij de vaststel-
ling van het loon met het aantal kinderen gere-
kend wordt, ook andere subjectieve factoren in
aanmerking komen. Dan zou ook bij ziekte of an-
dere tegenslagen in het gezin het loon verhoogd
moeten worden, en zelfs de omstandigheid, dat de
arbeider voor zijn ouders heeft te zorgen, mee-
spreken, en van al deze subjectieve dingen mag
het loon niet afhankelijk gemaakt worden. Boven-
dien is het voor een patroon, of een directie on-
mogelijk met al deze speciale toestanden der werk-
lieden te rekenen, en daarom alleen is de gedachte
van het „kindergeld" onuitvoerbaar. Doch bij al
deze gravamina vergeet men, dat ziekte en ongeval
een abnormaal karakter dragen, terwijl gezinsvor-
ming nog altijd in de normale lijn ligt, terwijl het
m.i. nog een groote vraag is, of een patroon niet
geroepen is om bij ziekte in de speciale nooden
te voorzien. Dit zal wel niet gemakkelijk gaan,
maar van uit Christelijk en barmhartigheidsstand-
punt beschouwd, is dit laatste niet een overdreven
eisch, doch met deze aangelegenheid komen wij
op het terrein der barmhartigheid, en tot dat ter-
ritoir behoort het kindergeld niet, hetwelk door
Prof. Aengenent m.i. terecht als een eisch van
sociale rechtvaardigheid is verdedigd.

Een tweede bezwaar is, dat door het „kinder-
geld" afgunst en wrijving tusschen de arbeiders
of b.v. de onderwijzers zal ontstaan, van wie de
ongehuwde het niet zal kunnen uitslaan, dat zijn
collega, die hetzelfde werk doet, en geen ander
„prae" heeft dan dat hij gehuwd is en kinderen
heeft, meer loon ontvangt. De klassenstrijd, zegt
Dr. v. d. Waerden, zal er door verzwakken, en
het solidariteitsgevoel verflauwen, want de een-
keeling van werknemers, die gezamenlijk moest op-
treden, zal door jalouzie jammerlijk verdeeld zijn.
Dit bezwaar kan voor ons niet ernstig wegen,
en wij zouden onze Christelijke arbeiders bele-
digen, indien wij zulk een nijd bij hen veronder-
stelden. Zij, die het gezin en den kindereigen be-
schouwen in het licht van 's Heeren Woord, zul-

nen-zelf met de spreuk: „op alle terrein des levens?"

In het algemeen heeft ons volk bij het woord
„natuurwetenschap" nog een onbehagelijk gevoel.
Wordt in gezinsleven en maatschappelijk bestaan,
in kerkelijken en politieken strijd, in opvoeding en
rechtspraak het uitgaan van beginselen door elk
welkend mensch toegegeven, de Christen ge-
voelt daarbij de volkomen vrijmoedigheid, het zede-
lijk recht om daarbij van zijn beginselen uit te
gaan en heeft het bewustzijn, dat dit recht ook door
anderen wordt erkend. Maar op het gebied der
wetenschap, vooral der „natuurwetenschap" schijnt
het anders.

Behalve nog de vrees, dat het onderzoek der
natuur vandaag of morgen feiten aan het licht zal
brengen, die niet te loochenen zijn en die hem
in strijd schijnen met de openbaring in Gods
Woord, meenen velen dat het uitgaan van voor-
onderstellingen, inderdaad een principieel verschil
maakt tusschen wetenschap en wat zich als Chris-
telijke wetenschap wil uitgeven.

Het is bij eenig inzicht van verhoudingen du-
delijk, dat de ontwikkeling der wetenschappelijke
theorieën, een internationale taak bij uitnemendheid,
slechts in zeer geringe mate beïnvloed wordt door
het werken en denken van ons eigen volk. En
waar nu misschien wel nergens ter wereld de
groote gedachten van het Calvinistisch Christen-
dom zoo ingeweven zijn in het samengesteld geheel
van een samenleving als in ons land, daar is het
begrijpelijk dat ons volk zich als uitgesloten voelt
door en vreemd is aan de groote ontplooiing van
het moderne wetenschappelijk denken, waarvan het
direct of indirect aan onze hoogescholen een matte
afschaduwing waarnaemt.

Wat leert nu de moderne wetenschap omtrent
de verhouding van wetenschap en vooronderstel-
ling? Gaan wij dit nader onderzoeken, dan blijkt
niet alleen, dat de Christelijke natuurwetenschap
even goed mogelijk is en even veel bestaansrecht
heeft als elke niet-christelijke, maar bovendien kun-
nen wij, naar ik meen, bij dit onderzoek de ware
betekenis van den samenhang van Schrift en we-
tenschap dieper en werkelijker beseffen, tot voor-
deel niet alleen van de wetenschap, maar even-
zeer van ons bewust geloofsleven.

„Het beroemde woord der „Voraussetzungslosen"
wetenschap moet", zegt de psycholoog Kirsch-
mann, „niet zoo worden opgevat, dat de weten-

len niet afgunstig zijn op hen, die, wegens meer
kinderzorgen grooter loon verdienen, maar zij zul-
len ten opzichte van die kameraden gaarne de
wet der liefde betrachten. Trouwens, is van zulk
een jalouzie, nu van staatswege kindertoeslag ge-
geven wordt, weinig te merken, en in de predi-
kantenwereld, waarin dit stelsel hoe langer hoe
meer ingang vindt, is van dit gevreesde kwaad
nimmer iets gevonden.

Een derde grief is deze, dat de kinder-, en ook
de huurtoeslag belemmerend werken op de verhoog-
ing van het minimumloon. Wanneer dergelijke
verhoogingen worden ingevoerd, zullen, zoo meent
men, de minima gedrukt worden, zoodat de onge-
huwden schade lijden, en er alleen van een be-
hoorlijk salaris sprake is, wanneer een aantal kin-
deren het minimum aanmerkelijk vermeerderd. Dit
bezwaar kan echter met evenveel recht ingebracht
worden tegen de meerdere bezoldiging wegens
dienstjaren en acten van bekwaamheid, en het is
nog niet gebleken, dat deze verhoogingen de mini-
ma op laag peil hebben gehouden. Wie zich aan
dit bezwaar vastklemt, moet consequent een uni-
form salaris willen voor allen, wat niemand voor-
staat, terwijl ter anderzijde met alle kracht dient
te worden vastgehouden, dat het „kindergeld" alleen
mogelijk is op de basis van een voldoende, toe-
reikend minimumloon.

Een niet minder ernstig bezwaar is dat door
het stelsel van kinder- en huurtoeslag het verband
tusschen het loon en de waarde van den arbeid
wordt verbroken. Loon is, zoo beweren velen, slechts
betaling voor geleverd werk. Het loon mag alleen
bepaald worden door de waardij van het gepraes-
teerde, en waar gelijk werk is geleverd, moet ook
gelijk loon uitbetaald worden. Deze bestrijding
schijnt verpletterend te zijn, maar in de praktijk
komt van al deze leuzen niets terecht, want het
betalen van den arbeid is onmogelijk zuiver uit
te voeren, en in geen enkelen kring zou deze
maatstaf consequent gevolgd. Overal vindt men
nog andere loonsfactoren dan die der arbeids-
prestatie. Hier kent men premies voor buitenge-
wone diensten. Daar heeft men uitkeeringen bij
ziekte of ongeval. Ginds ontvangt men tegemoet-
koming in den huurprijs, of is men in het bezit
van een vrije woning, en in de onderwijswereld
b.v. zou men de periodieke verhoogingen niet gaarne
missen. De praktijk zelf wijst dus aan, dat de
stelselregel: „de dienstverrichting alleen gewaardeerd",
beslist ontoereikend is voor een rechtvaardige loon-
regeling, en dat, wanneer men alleen den arbeid
wil betalen, men in een wereld van moeilijkheden
en onbillijkheden verward raakt.

Het laatste argument, hetwelk de tegenstanders
van het „kindergeld" aanvoeren, laat niet na bij
het eerste hooren indruk te maken. Wanneer, zoo
zegt men, het aantal kinderen meetelt in de loon-
regeling, zal dit geheel het omgekeerde uitwerken

schap in het geheel geen vooronderstellingen ma-
ken moet, maar slechts zóó, dat ze niet van pro-
blematische onzekere vooronderstellingen uit moet
gaan. Het is onmogelijk van het onzekere uitgaande
en slechts het niet bekende aannemend en gebruik-
kend, tot zekerheid te komen. De radikale sceptis-
begaat als wetenschappelijke theorie zelfmoord op
het oogenblik van hare geboorte."

Zoo moet het dus zijn, wel een vooronderstelling,
een beginsel als uitgangspunt, maar een zeker en
ontwikkeld vast beginsel zij het.

Men weet wat door velen als zoodanig is aan-
gevoerd. Het geloof in het bestaan van een we-
reld buiten ons, het vertrouwen op de zintuiglijke
waarneming, het geloof in de menselijke rede
enz. En de vraag is nu, welke van de vooronder-
stellingen is de juiste, al deze, dan wel het geloof
in Gods Woord. Is het Christelijk beginsel niet een
„fragwürdige ungewisse Voraussetzung" voor de
wetenschap?

Al zal ook de innerlijke zekerheid, waarmee
elk Christen met zijn geheele persoonlijkheid zich
aan de harmonische eenheid der Schrift gebonden
gevoelt, welke hem tot God in Christus terugvoert,
ongetwijfeld een bevestigend antwoord ontlokken,
daarbij is pas een deel van de taak der weten-
schap aangeduid.

Immers niet de Schrift als ongedifferentieerd
geheel, niet historische feiten op zich zelf,
kunnen het vaste fundament voor de natuurwet-
schap zijn, maar reeds bij den aanvang en bij
voortdurend ziet de Christendinker zich voor de
taak gesteld een „keuze" te doen, die Schrift te
verklaren, haar op te vatten. In sommige gevallen
kan deze taak wel heel eenvoudig schijnen, maar
het gebeuren met Galilei heeft God ons toch als
een blijvende waarschuwing gegeven tot voorzich-
tigheid en bescheidenheid en bovenal als een be-
wijs van dien heerlijken plicht tot vrijheid, waartoe
Hij ieder van ons roept, n.l. tot den persoonlijken
band aan, tot het persoonlijk bezit van Zijn Woord en
tot eene slechts relatieve waardeering van alle tra-
ditioneele en eigen opvattingen als menschenwerk.

F. J. J. B.